

بنیاد ملی نخبگان در موضوع استخدام نخبه ها چه رویکردی را در پیش گرفته است؟

برخی کارشناسان استخدام افراد نخبه در دستگاه های دولتی را مناسب آنها نمی دانند چراکه معتقدند آنها دچار انفعال و روزمرگی می شوند، آیا بنیاد ملی نخبگان هم با این دیدگاه موافق است؟

به گزارش خبرنگار گروه علم و آموزش [ایرنا](#)، بنیاد ملی نخبگان دستگاهی حاکمیتی است که با هدف سیاست گذاری و برنامه ریزی در زمینه توسعه منابع انسانی برگزیده کشور با ماموریت برنامه ریزی در زمینه نخبه شناسی، نخبه پروری، نخبه گزینی و نخبه گماری فعالیت می کند.

ایده تأسیس بنیاد ملی نخبگان نخست به دنبال رهنمود رهبر معظم انقلاب در دیدار مهرماه سال ۱۳۸۳ ایشان با برخی از نخبگان دانشگاهی به منظور رسیدگی به مسائل گوناگون نخبگان علمی و دانشگاهی خطاب به مسوولان ارشد کشور مطرح شد.

رهبر معظم انقلاب در آن جلسه فرمودند «من در مورد خاص نخبگان این جور به نظرم می رسد که ما یک بنیاد نخبگان لازم داریم... ما باید یک بنیاد درست کنیم که زیر نظر ریاست جمهوری باشد؛ چون بهترین جا آنجاست. حتی دستگاه وزارتی هم برای این کار کافی نیست؛ چون این کار فراتر از کار یک وزارتخانه است.»

بر همین اساس نیز اساسنامه بنیاد ملی نخبگان در پانصد و شصتمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی در دهم خردادماه ۱۳۸۴ در یک مقدمه، چهار فصل، شانزده ماده و ۹ تبصره به تصویب رسید.

هیات امنا، رییس بنیاد و شورای نخبگان سه رکن اصلی بنیاد ملی نخبگان را تشکیل می دهد و از آنجا که بر اساس رهنمود رهبر معظم انقلاب ساز و کار این بنیاد باید بالاتر از سطح یک وزارتخانه تعریف می شد، رییس جمهور به عنوان رییس هیات امنای بنیاد ملی نخبگان انتخاب شد.

هیئت امنا عالی‌ترین مرجع بنیاد در زمینه سیاستگذاری و تصمیم‌گیری و دارای کلیه اختیارات قانونی در حدود اهداف و وظایف بنیاد و اداره امور آن است و تقسیم‌بندی اعضای آن شامل دو گروه حقوقی و حقیقی است.

اعضای حقوقی بنیاد علمی نخبگان را رییس‌جمهوری به‌عنوان رییس هیئت امنا، معاون اول رییس‌جمهوری، معاون رییس‌جمهوری و رییس بنیاد، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی، وزیر علوم، بهداشت، ارشاد و آموزش و پرورش و همچنین رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی، رییس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس، رییس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، رییس جهاد دانشگاهی و رییس دانشگاه آزاد اسلامی تشکیل می‌دهند.

مجموعه ای ۱۷ ساله که در حال حاضر ریاست آنرا روح الله دهقانی فیروزآبادی معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور عهده دار است و ۲۸ تیرماه نیز قائم مقامی این مجموعه که در اصل مدیریت اجرایی بنیاد ملی نخبگان را شامل می‌شود از سوی دهقانی به سید سلمان سیدافقهی عضو هیأت علمی دانشگاه جامع امام حسین (ع) سپرده شد.

خبرگزاری ایرنا با برگزاری میزگردی با حضور سیدافقهی قائم مقام بنیاد ملی نخبگان و همراهی فرشاد سلیمانی سرپرست معاونت توسعه و مدیریت این مجموعه که او نیز ۲۲ مردادماه امسال توسط دهقانی فیروزآبادی به این سمت منصوب شده، مسائل، چالش‌ها، تغییر و تحولات و برنامه‌های در دست اقدام این مجموعه را واکاوی کرده است.

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان و سرپرست معاونت توسعه و مدیریت این مجموعه بازدید از خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) و در میزگردی خبری، بسیاری از مسائل نخبگان از جمله تغییر رویکرد این بنیاد در دوره جدیدی مدیریتی در شناسایی، جذب و حمایت از نخبگان، آخرین وضعیت طرح شهاب یا همان شناسایی و هدایت استعدادهای برتر کشور تا برنامه‌های جدید این مجموعه، آخرین وضعیت استخدامی نخبگان در دستگاه‌های اجرایی، بودجه بنیاد، مسکن و سربازی آنها را با ایرنا در میان گذاشتند.

در این میزگرد که تاکنون دو بخش آن به شرح ذیل تقدیم مخاطبان شده است، اعلام شد که هم اکنون نزدیک به ۶۲ هزار نفر نخبه عضو بنیاد ملی نخبگان هستند اما افرادی که با این مجموعه کنش گری می کنند حدود شش تا هفت هزار نفر هستند.

اما برخی کارشناسان معتقدند که استخدام نخبگان در دستگاه های دولتی یک سم است چراکه آنها را دچارانفعال و روزمرگی می کند، دیدگاهی که البته قائم مقام بنیاد ملی نخبگان با آن موافق نیست.

سیدسلیمان سیدافقهی در میزگرد خبری ایرنا با بیان اینکه، اشتغال نخبگان در دستگاه های اجرایی یک بحث مفصل و پیچیده ای است، گفت: بنده معتقدم چراغی که به خانه رواست در مسجد حرام است، چراکه بالاخره گام اول یک حکومت و کشور این است که در لایه حاکمیتی حق دارد از نخبگان خود استفاده کند.

وی تاکید کرد: به طورحتم افرادی که شایسته نیستند هیچ گاه نمی توانند بر شایستگان حکومت کنند بنابراین نیاز است در لایه نخبگانی، تصمیم گیری و اثربخشی جدی، ریل گذاری و خط مشی گذاری حتما از نخبگان استفاده کنیم.

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان با تاکید براینکه، هیچ دولتی در هیچ جای دنیا خود را بی نیاز و مستغنی از نخبه نمی داند افزود: بالاخره نخبه می تواند با یک مکانیزم و ساز و کاری از جمله استخدام وارد دولت شود یا می تواند در هیات علمی دانشگاهی مشغول شود و از طریق هیات علمی بعدا برای پذیرش مسوولیتی مامور به دولت شود.

مدیریت بهینه امور جامعه توسط دولت نیازمند بهره گیری از ظرفیت نخبگان

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان در ادامه و درعین حال یکی از بحث های سالیان اخیر در کشور را شایسته سالاری عنوان کرد و با بیان اینکه، این واژه دقیقا در مقابل رانت خواری است افزود: به طورحتم آدم

هایی که با رانت می روند بالا اصلا شایستگی، توانمندی، بضاعت علمی و اجرایی و مدیریتی ندارند.

سیدافقهی ادامه داد: اینها بواسطه ارتباطات رشد می کنند و در مقابل نیز یک عده که هیچ آشنا و پارتی ندارند نمی توانند رشد کنند. لذا اگر دولت بصورت نظام مند زمینه حضور نخبگان و شایستگان و شنیده شدن صدای آنها را در دولت فراهم نکند به نظرم به وظایف اصلی خود عمل نکرده و این یکی از وظایف اصلی دولت ها این است.

وی گفت: پس یک بخش این است که دولتی که می خواهد جامعه و امورات آنها را مدیریت کند باید حتما از طیفی باشند که تا جایی که می شود نخبه باشند.

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان اظهار کرد: البته یکسری کارها وجود دارد که ذاتا کارهایی است که هرچند لازم است اما نیازمند حضور یک نخبه نیست و کم اهمیت تر از جایگاهی همچون تصمیم گیری یا تصمیم سازی است، لذا به طور طبیعی ما باید نخبگان را به در جایگاه هایی قرار دهیم که مهم، تصمیم ساز و اثرگذار باشند.

وی گفت: در حال حاضر تلاش دوستان در سازمان اداری و استخدامی کشور این بوده که بیایند جایگاه هایی را در بیاروند که این جایگاه ها مختص یک نخبه باشد و اینکه مثلا یک نخبه را بفرستیم دبیرخانه یک سازمانی دولتی که اصلا هدر دادن استعداد است و به معنای واقعی خیانت است.

همه جایگاه های دولت به تهران محدود نمی شود/دادن پست مدیریتی به نخبه از روز اول استخدام غلط است

قائم مقام بنیاد ملی نخبگان در عین حال اظهار کرد: بالاخره جایگاه های دولت هم همه محدود به تهران نمی شود و خیلی از جایگاه ها دولت در استانهای و شهرهای دیگر است که جایگاه های بعضا مهمی هم محسوب می شوند.

سیدافقهی گفت: یک نکته دیگر که اینجا باید به آن توجه کرد این است که هیچ وقت نمی شود یک نخبه را از همان روز نخست به عنوان مدیر یک بخش منصوب کرد چرا که یک بخش از علم مدیریت ذاتی است و بخش مهم دیگر نیز حاصل تجربه است.

این استاد دانشگاه افزود: بنابراین دولت مجبور است در دوره ای نخبگان را در سطح کارشناسان یا کارشناسان مسوول جذب کند که در حال حاضر این اتفاق در حال رقم خوردن است.

وی گفت: در همین جذب نخبگان در دستگاه های اجرایی جایگاه هایی وجود دارد که حتی بعضا مدیریتی است، اما بلاخره باید این ملاحظه رعایت شود که یک نخبه باید فرآیند رشد را در مجموعه خود سپری کند.

سیدافقهی با تاکید بر رعایت سلسله مراتب در جذب نخبگان در دستگاه های اجرایی گفت: نباید فردای استخدام یک نخبه گفته شود بگویند این فرد بدون هیچ تجربه ای در جایگاهی نشسته که نیازمند ۲۰ سال سابقه کار است و این اتفاق در طیفی که شاید ما به آنها غیرنخبه ها می گوئیم نارضایتی ایجاد کند، پس رعایت این نکته هم بسیار مهم است یعنی یک توازن و عدم افراط و تفریط باید در این حوزه اتفاق بیافتد.

وی گفت: اما خلاصه بخواهم کنم عرائض را این است که نخبه ها باید در دولت استفاده شوند اما نه هرجای دولت، بلکه جاهای خاصی در دولت و آنهم جایگاه هایی که اثربخش است.

سیدافقهی معتقد است: بکارگیری نخبگان در جایگاهی که اثربخشی ندارد به دلیل اینکه از نخبه انتظار اثربخشی می رود، اشتباه است و اگر ما جایی یک نخبه را جذب کردیم و نخبه از اثربخشی لازم برخوردار نبود، راه را اشتباه و به بیراهه رفته ایم.